

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Traducere neoficială a variantei franceze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIA A TREIA

CAUZA CIORAP c. REPUBLICII MOLDOVA (Nr. 4)

(Cererea nr. 14092/06)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

8 iulie 2014

*Această hotărâre va rămâne definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi supusă redactării.*

În cauza Ciorap c. Republicii Moldova (nr. 4),

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Treia), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Alvina Gyulumyan, *judecători*,

Ján Šikuta,

Dragoljub Popović,

Luis López Guerra,

Johannes Silvis,

Iulia Antoanella Motoc, *judecători*,

și Santiago Quesada, *grefier al secțiunii*,

Deliberând la 17 iunie 2014 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURE

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 14092/06) depusă la Curte la 14 februarie 2006 împotriva Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Tudor Ciorap („reclamantul”).

2. Reclamantul a fost reprezentat de dl M. Budan. Guvernul („Guvernul”) Republicii Moldova a fost reprezentat de agentul său, dl L. Apostol.

3. Reclamantul a susținut că intervenția chirurgicală pe care a suportat-o la 21 decembrie 2000 a adus atingere drepturilor sale garantate de articolele 3 și 8 ale Convenției.

4. La 31 ianuarie 2011, cererea a fost comunicată Guvernului.

5. Judecătorul ales din partea Republicii Moldova, dl Valeriu Grițco, s-a abținut de la examinarea cauzei (articolul 28 al Regulamentului Curții). Președintele Secțiunii I-a desemnat pe dl Ján Šikuta să participe la examinarea cauzei în calitate de judecător *ad hoc* (Articolul 26 § 4 al Convenției și articolul 29 § 1 al Regulamentului Curții).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

6. Reclamantul s-a născut în 1965. El locuiește la Chișinău.

A. Circumstanțele cauzei

7. Reclamantul suferă de tulburări de personalitate. El a executat mai multe pedepse cu închisoarea pentru săvârșirea a diverse infracțiuni, printre care furturi, escrocherii și uzurpări de calități oficiale. Prima sa condamnare a avut loc în anul 1987.

8. Începând cu anul 1990, reclamantul a fost spitalizat de mai multe ori în timpul detenției ca urmare a acțiunilor de automutilare.

9. La 4 octombrie 1999, reclamantul, fiind deținut, și-a introdus trei cuie în abdomen. În aceeași zi, el a fost internat în spitalul penitenciarului Pruncul cu diagnosticul „automutilare; corpuri străine în peretele anterior al abdomenului”.

10. La 5 octombrie 1999, reclamantul a suferit o intervenție chirurgicală. Medicii au îndepărtat două cuie. Potrivit dosarului medical, extragerea celui de-al treilea cui nu a fost posibilă din cauza refuzului reclamantului de a continua operația.

11. La 7 octombrie 1999, reclamantul a fost externat din spitalul penitenciarului într-o stare de sănătate satisfăcătoare.

12. La o dată nespecificată, el a fost eliberat.

13. La 11 octombrie 2000, el a suferit o operație de ficat.

14. La 23 octombrie 2000, autoritățile l-au arestat pe reclamant, el fiind bănuیت de escrocherie.

15. La 29 octombrie 2000, reclamantul a fost examinat de un medic, care a constatat că plaga postoperatorie s-a deschis. El a recomandat spitalizarea de urgență a reclamantului. Inițial, autoritățile s-au opus, dar la 6 noiembrie 2000, reclamantul a fost transferat în unitatea medicală a penitenciarului nr.13 din Chișinău.

16. La 7 noiembrie 2000, reclamantul a înghițit obiecte metalice.

17. La 9 noiembrie 2000, autoritățile l-au dus pe reclamant la spitalul penitenciarului Pruncul, unde a fost diagnosticat prealabil cu „automutilare; multiple corpuri străine în sistemul digestiv”. Potrivit fișei medicale, reclamantul a declarat în fața medicilor de gardă că a înghițit între 10 și 12 cuie și că are dureri în regiunea epigastrică.

18. La 10 noiembrie 2000, rezultatul radiografiei a arătat că reclamantul are un obiect metalic de 0,1 cm pe 12 cm în regiunea inferioară stângă a abdomenului, la nivelul osului iliac.

19. În continuare, radiografiile efectuate pe 5, 7 și 18 decembrie 2000 au confirmat prezența corpului străin în regiunea inferioară a abdomenului. Medicii au programat o intervenție chirurgicală.

20. La 21 decembrie 2000, sub anestezie generală, reclamantul a suferit o laparotomie exploratorie. După examinarea cavității abdominale, peretele anterior abdominal și intestinele, medicii nu au găsit niciun obiect metalic.

21. Reclamantul susține că el a fost amenințat cu forța în blocul operatoriu, că i-au fost legate mâinile, că el s-a forțat să opună rezistență la

intervenția chirurgicală și că a constatat, după ce s-a trezit, că i-a fost îndepărtat ombilicul.

22. La 25 decembrie 2000, de la spital reclamantul a fost dus la ședința de judecată. Potrivit fișei medicale, un în aceea zi reclamantul a fost examinat de un chirurg care a constatat că starea lui era satisfăcătoare.

23. La 27 decembrie 2000, reclamantul a fost din nou spitalizat în spitalul penitenciarului cu diagnosticul „plagă postoperatorie al peretelui abdominal; stare după laparotomie”.

B. Plângerile penale ale reclamantului împotriva medicilor

24. La o dată nespecificată, reclamantul a depus o plângere penală împotriva medicilor care au recomandat intervenția chirurgicală din 21 decembrie 2000. La 1 octombrie 2000, procuratura a clasat procesul în cauză (*Ciorap c. Moldova* (dec.), nr. 12066/02, 11 octombrie 2005).

25. La 4 ianuarie 2006, reclamantul a depus o altă plângere împotriva medicilor care au efectuat intervenția chirurgicală. El a susținut că nu a înghițit obiecte străine în timpul perioadei de detenție în cauză și că nu a făcut nicio declarație în acest sens. În plus, el a susținut că intervenția chirurgicală a avut loc împotriva voinței sale și că ablația ombilicului nu a fost necesară.

26. La 15 februarie 2006, procuratura a dispus efectuarea unei expertize medico-legale.

27. Expertiza efectuată între 24 februarie și 29 martie 2006 de către o comisie de experți medico-legali conține următoarele constatări:

„(...)

2. Intervenția chirurgicală din 21 decembrie 2000 (...) a fost efectuată pe baza rezultatelor radiografiilor care au arătat prezența corpului străin metalic la nivelul osului iliac, în partea dreaptă. Din aceste motive, comisia conchide că intervenția chirurgicală a fost întemeiată.

3. Ținând cont de faptul că reclamantul a suferit mai multe intervenții chirurgicale în regiunea abdomenului, (...) este imposibil de stabilit în cadrul cărei intervenții chirurgicale i-a fost îndepărtat ombilicul (...)”

28. La 31 martie 2006, procurorul a clasat procesul pornit pe baza plângerii reclamantului, constatând că nu au fost întrunite elementele constitutive ale infracțiunilor de vătămare gravă a integrității corporale, neglijență profesională și abuz de putere. De asemenea, procurorul a menționat că prezența corpului străin în abdomenul reclamantului a fost confirmată prin intermediul examenului radiologic, ceea ce justifică, potrivit experților medico-legali, intervenția chirurgicală.

29. La o dată nespecificată, reclamantul a contestat ordonanța de clasare.

30. La 11 mai 2006, judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Buiucani a respins plângerea reclamantului.

31. Ulterior, reclamantul a depus mai multe plângeri penale în privința intervenției chirurgicale din 21 decembrie 2000, însă toate au fost clasate.

C. Acțiunea civilă a reclamantului împotriva autorităților

32. Reclamatul a intentat la 22 mai 2003 o acțiune civilă împotriva spitalului penitenciarului și a altor autorități, solicitând despăgubiri pentru intervenția chirurgicală nenecesară și care a fost efectuată împotriva voinței sale. El a susținut că eliberarea lui din spital, care în opinia sa a fost prematură, i-a cauzat suferințe semnificative.

33. Între 1 martie și 4 aprilie 2007, la cererea judecătorului, o comisie de medici legiști l-au examinat pe reclamant, precum și dosarul medical aferent operației din 21 decembrie 2000. Raportul semnat de această comisie a confirmat constatările raportului precedent al medicilor legiști, adăugând că este probabil ca obiectul metalic depistat în 2000 în cadrul examenului radiologic să fi fost cuiului care nu a fost îndepărtat din corpul reclamantului în anul 1999 (paragraful 10 de mai sus).

34. La 7 august 2007, după audierea reclamantului, Judecătoria Buiucani a admis parțial acțiunea sa. Instanța a constatat că, în conformitate cu articolul 23 § 1 al Legii cu privire la ocrotirea sănătății, acordul pacientului este necesar pentru toate tipurile de asistență medicală. De asemenea, ea a constatat că medicii din cadrul spitalului penitenciarului nu au respectat această dispoziție, întrucât nici reclamantul, nici rudele acestuia nu și-au dat acordul pentru intervenția chirurgicală din 21 decembrie 2000. De asemenea, ea a respins ca neîntemeiate pretențiile reclamantului privind externarea prematură din spital. Instanța a obligat spitalul penitenciarului la plata a 346 de lei moldovenești (MDL) (aproximativ 20 de euro (EUR)) cu titlu de prejudiciu material și 200 MDL (aproximativ 11 EUR) cu titlu de prejudiciu moral.

35. La o dată nespecificată, părțile au declarat apel.

36. În decizia din 18 octombrie 2007, Curtea de Apel Chișinău a constatat următoarele:

„S-a constatat că la 21 decembrie 2000, reclamantul a suferit, contrar voinței sale, o intervenție chirurgicală în cadrul spitalului penitenciarului Pruncul.

Articolul 23 § 1 al Legii nr.411 din 28 martie 1995 cu privire la ocrotirea sănătății prevede necesitatea acordului expres al pacientului pentru toate tipurile de prestații medicale propuse.

Din elementele dosarului nu reiese că intervenția chirurgicală avea un caracter de urgență pentru a extrage corpul străin din organismul reclamantului. Cu atât mai mult cu cât informația că reclamantul a înghițit cuie nu s-a confirmat și că obiectul metalic nu a fost găsit.

Ținând cont de faptul că reclamantul a suferit o intervenție chirurgicală nejustificată și că în rezultatul acesteia au survenit complicații, ceea ce s-a confirmat prin internarea

din 27 decembrie 2000, despăgubirile morale acordate reclamantului de prima instanță nu sunt suficiente pentru a compensa suferința îndurată de reclamant.”

Curtea de Apel a acordat reclamantului 5 000 MDL (aproximativ 300 EUR) cu titlu de despăgubiri morale, menținând hotărârea primei instanțe pentru restul capetelor. Reclamantul a participat la ședințele de judecată desfășurate de Curtea de Apel.

37. La 22 octombrie 2007, reclamantul a declarat recurs, susținând că intervenția chirurgicală efectuată împotriva voinței sale și externarea prematură din spital la patru zile de la operație au încălcat articolul 3 al Convenției. El a argumentat că unele rapoarte medicale, în special cel care a stabilit că la 7 noiembrie 2000 a înghițit cuie au fost falsificate. De asemenea, el a susținut că ombilicul său a fost îndepărtat fără acordul lui și în absența unei necesități medicale. Invocând articolul 41 al Convenției, el a cerut 1 000 000 MDL și 7 000 MDL cu titlu de prejudiciu moral și material.

38. La 7 februarie 2008, Curtea Supremă de Justiție a casat decizia Curții de Apel în partea ce ține de cuantumul prejudiciului moral. Instanța a constatat următoarele:

„În urma audierii reprezentantului reclamantului (...)

S-a constatat că la 9 noiembrie 2000, reclamantul a fost spitalizat în spitalul penitenciarului Pruncul cu diagnosticul „automutilare, corpuri străine multiple în sistemul digestiv” și că, la 10 noiembrie 2000, rezultatele examenului radiologic a arătat prezența unui corp metalic străin de 0,1 cm pe 12 cm în partea inferioară stângă a abdomenului (...)

Ulterior, rezultatele radiografiilor din 5, 7 și 18 decembrie 2000 au confirmat prezența corpului străin, iar la 21 decembrie 2000 a fost efectuată o operație programată.

(...)

Potrivit fișei medicale (...), în timpul intervenției chirurgicale nu au fost depistate corpuri străine.

Astfel, pe de o parte, intervenția chirurgicală programată pe care a suportat-o reclamantul la 21 decembrie 2000 nu a fost urgentă (...), iar pe de altă parte nu exista niciun risc la adresa vieții sale în sensul articolului 24 al Legii cu privire la ocrotirea sănătății.

În plus, intervenția chirurgicală a fost efectuată fără consimțământul pacientului.

(...)

Ulterior intervenției chirurgicale din 21 decembrie 2000, reclamantul a fost externat la 25 decembrie 2000 din spitalul penitenciarului fără a avea o stare de sănătate satisfăcătoare pentru a participa la ședința de judecată.

(...), instanța constată că personalitatea reclamantului a fost lezată prin tratamentul medical inuman, inadecvat și care nu se bazează pe o necesitate terapeutică, intrând sub incidența articolului 3 al Convenției.

(...), instanța de judecată consideră necesar să acorde reclamantului despăgubiri morale pentru intervenția chirurgicală inadecvată, efectuată de către medicii spitalului penitenciarului Pruncul la 21 decembrie 2000.

(...)

Ținând cont de caracterul și de gravitatea suferințelor fizice și psihice cauzate reclamantului, instanța consideră că cuantumul prejudiciului moral se ridică la 7 000 MDL (aproximativ 400 EUR) (...), această sumă trebuie vărsată prin intermediul Ministerului Finanțelor.”

Curtea Supremă de Justiție a respins celelalte plângeri ale reclamantului ca fiind neîntemeiate.

39. Din raportul medico-legal din 28 mai 2009 reiese că în ziua în care a fost externat din spital, la 25 decembrie 2000, reclamantul era inapt de a participa la procesul penal. Expertiza a fost efectuată la cererea reclamantului pe baza documentelor medicale anterioare, iar medicii au ajuns la constatările respective făcând trimitere la literatura medicală de specialitate.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

40. Dispozițiile pertinente ale Legii nr. 411-XIII din 28 martie 1995 cu privire la ocrotirea sănătății prevăd următoarele:

„**Articolul 23.** Consimțământul pentru prestații medicale

(1) Consimțământul pacientului este necesar pentru orice prestație medicală propusă (profilactică, diagnostică, terapeutică, recuperatorie).

(2) În lipsa unei opoziții manifeste, consimțământul se presupune pentru orice prestație care nu prezintă riscuri importante pentru pacient sau care nu este susceptibilă să-i prejudicieze intimitatea.

(3) Consimțământul pacientului incapabil de discernământ este dat de reprezentantul său legal; în lipsa acestuia de ruda cea mai apropiată.

(4) Consimțământul pacientului incapabil de discernământ, fie temporar, fie permanent, este presupus în caz de pericol de moarte iminentă sau de amenințare gravă a sănătății sale.

(...)

(7) Consimțământul sau refuzul pacientului ori al reprezentantului său legal se atestă în scris (...)

Articolul 24. Asistența medicală în cazuri de urgență și în cazuri extremale

(1) Peroanele sunt asigurate cu asistență medicală urgentă în caz de pericol pentru viață (accidente, îmbolnăviri acute grave etc.).

(...)”

41. Codul civil din 2002 prevede următoarele:

„**Articolul 1422.** Reparația prejudiciului moral

(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

(...)

Articolul 1423. Mărimea compensației pentru prejudiciu moral

(1) Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.”

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA ÎNCĂLCAREA ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI ÎN CEEA CE PRIVEȘTE INTERVENȚIA CHIRURGICALĂ ȘI REFUZUL DE ÎNCEPERE A URMĂRIRII PENALE ÎMPOTRIVA MEDICILOR

42. Reclamantul s-a plâns de faptul că a fost supus unui tratament inuman și degradant prin intervenția chirurgicală pe care a suferit-o la 21 decembrie 2000. El a reclamat, de asemenea, refuzul autorităților interne de a porni urmărirea penală împotriva medicilor și de a-i trage pe aceștia la răspundere.

El a invocat articolul 3 al Convenției, care prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Admisibilitatea

În ceea ce privește excepția Guvernului referitoare la calitatea de victimă

43. Guvernul a argumentat că reclamantul a pierdut calitatea de victimă. El consideră că circumstanțele prezentei cauze sunt foarte greu de delimitat de cele din cauza *Ciorap c. Moldovei* (nr. 2), (nr. 7481/06, 20 iulie 2010) în care Curtea a concluzionat că a avut loc încălcarea articolului 3 al Convenției în ceea ce-l privește pe reclamant. El consideră că hotărârea pronunțată în această cauză vizează toate procedurile aferente detenției reclamantului, plângerilor lui privind relele tratamente și lipsa asistenței medicale necesare. Procedurile din cele două cauze au aceeași bază factuală, care a fost deja examinată de Curte. Trebuie menționat că hotărârea

pronunțată de Curte în cauza menționată mai sus constituie o reparație completă și definitivă a plângerilor principale și accesorii ale reclamantului. Prin urmare, Guvernul susține că reclamantul a pierdut calitatea de victimă și că plângerea este inadmisibilă, în conformitate cu articolul 34 al Convenției.

44. Reclamantul a combătut poziția Guvernului.

45. Curtea amintește că în cauza *Ciorap (nr. 2)* citată mai sus, reclamantul s-a plâns că a fost maltratat de colaboratorii poliției, că a fost deținut în condiții proaste și că i s-a refuzat accesul la prestații medicale în perioada 23 octombrie – 6 noiembrie 2000. În ceea ce privește condițiile proaste de detenție și lipsa asistenței medicale, Curtea a constatat o încălcare a articolului 3 al Convenției, iar în ceea ce privește acuzația că a fost maltratat de colaboratorii poliției, Curtea a respins-o ca neîntemeiată (*Ciorap (nr. 2)*, citată mai sus §§ 20, 23 și 26). Așadar, faptele cauzei *Ciorap (nr. 2)* și cele din prezenta cauză, precum și problemele de fond pe care le prezintă cele două cauze, sunt diferite. Curtea precizează că în decizia *Ciorap* (citată mai sus), ea a respins ca prematură prezenta plângere deoarece acțiunea depusă de reclamant împotriva spitalului penitenciarului era încă pendinte; prin urmare, ea nu s-a pronunțat asupra fondului acestei plângeri. Din aceste considerente, ea respinge excepția Guvernului.

46. Curtea notează că plângerea nu este vădit neîntemeiată în sensul articolului 35 § 3 (a) al Convenției. Prin urmare, ea notează în continuare că nu există alte motive de inadmisibilitate. Așadar, ea trebuie declarată admisibilă.

B. În fond

1. Argumentele părților

47. Reclamantul susține că intervenția chirurgicală din 21 decembrie 2000, care a constat într-o incizie în abdomen contrar voinței sale, i-a cauzat suferințe extreme, precum frică, frustrare și dureri fizice. El afirmă că a fost anesteziat forțat, mâinile fiindu-i în cătușe. El susține că anume în cadrul acestei operații i-a fost îndepărtat buricul.

În plus, reclamantul consideră că nu a pierdut calitatea de victimă în urma adoptării de către Curtea Supremă de Justiție a deciziei din 7 februarie 2008. El susține că această decizie recunoaște doar parțial încălcarea articolului 3 al Convenției în privința sa și că despăgubirile acordate nu sunt suficiente.

În fine, el s-a plâns de încălcarea de către autorități a obligației procedurale inerente articolului 3 al Convenției, și anume tragerea la răspundere a făptașilor.

48. Guvernul consideră că în speță nu a avut loc încălcarea articolului 3 al Convenției. El adoptă poziția exprimată în fața instanțelor naționale în cadrul procesului civil finalizat la 7 februarie 2008.

2. *Aprecierea Curții*

a) **În ceea ce privește acuzația de maltratare a reclamantului prin intervenția chirurgicală efectuată asupra sa**

49. Curtea amintește că a statuat în cauze referitoare la rele tratamente cauzate în contextul unor intervenții medicale la care deținuții au fost supuși împotriva voinței lor că o măsură dictată de o necesitate terapeutică din punct de vedere al concepțiilor medicale stabilite nu poate fi, în principiu, calificată drept inumană sau degradantă. În astfel de cauze, ea a constatat că are obligația să se asigure că necesitatea medicală a fost demonstrată în mod convingător și că garanțiile procedurale care trebuiau să însoțească decizia au existat și au fost respectate (*Naoumenko c. Ucrainei*, nr. 42023/98, § 112, 10 februarie 2004, și *Jalloh c. Germaniei* [GC], nr. 54810/00, § 69, CEDH 2006-IX).

50. Curtea observă că instanțele judecătorești interne au stabilit că reclamantul a fost operat fără acordul său și în lipsa unei necesități terapeutice. Mai mult, Curtea Supremă de Justiție a considerat că faptele imputate constituie un tratament inuman contrar articolului 3 al Convenției (paragraful 38 de mai sus). Curtea amintește că este fundamental pentru mecanismul de protecție stabilit de Convenție ca sistemele naționale să permită reparația încălcărilor comise, în timp ce Curtea exercită controlul pe baza principiului subsidiarității (*Z și c. Regatului Unit* [GC], nr. 29392/95, § 103, CEDH 2001-V). În circumstanțele speciale ale prezentei cauze, ea consideră că nu se poate abate de la abordarea Curții Supreme de Justiție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Ciorap* (nr. 2), citată mai sus, § 22).

51. Curtea notează că părțile nu au contestat concluziile la care a ajuns Curtea Supremă de Justiție. Prin urmare, ea consideră ca valide constatările acesteia potrivit căreia reclamantul a fost supus relelor tratament contrare articolului 3 al Convenției prin intervenția chirurgicală din 21 decembrie 2000 care a fost efectuată cu forța și în absența unei necesități terapeutice (a se vedea, *a contrario*, *mutatis mutandis*, *Bogumil c. Portugaliei*, nr. 35228/03, §§ 71-82, 7 octombrie 2008).

52. În continuare Curtea trebuie să abordeze chestiunea privind suma despăgubirilor acordate reclamantului. Ea remarcă că Curtea Supremă de Justiție a acordat reclamantului echivalentul a 400 EUR cu titlu de prejudiciu moral. Ea constată că această sumă este substanțial mai mică decât sumele acordate de Curte în cauze similare (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Nevmerjitski c. Ucrainei*, nr. 54825/00, § 145, CEDH 2005-II (extrase), *Ciorap c. Moldovei*, nr. 12066/02, § 126, 19 iunie 2007, și *Salikhov c. Rusiei*, nr. 23880/05, § 126, 3 mai 2012).

53. În consecință, în lumina celor de mai sus, Curtea consideră că reclamantul nu a pierdut calitatea de victimă ca urmare a adoptării de către Curtea Supremă de Justiție a deciziei din 7 februarie 2008.

54. Curtea consideră că a avut loc încălcarea articolului 3 al Convenției sub aspect material prin supunerea reclamantului la o intervenție chirurgicală.

b) În ceea ce privește refuzul autorităților de a porni urmărirea penală împotriva medicilor

55. Curtea amintește că Convenția nu garantează dreptul la începerea urmăririi penale împotriva terților ca atare (a se vedea, printre multe altele, *Perez c. Franței* [GC], nr. 47287/99, § 70, CEDH 2004-I, și *Mitkus c. Letoniei*, nr. 7259/03, § 76, 2 octombrie 2012). Totodată, ea a afirmat de numeroase ori că sistemul juridic eficient impus de Convenție poate comporta, iar în anumite circumstanțe trebuie să comporte, un mecanism de represiune penală. Ea amintește că în cauzele care vizau erori medicale, dacă atingerea adusă dreptului la viață sau la integritatea unei persoane nu este voluntară, obligația pozitivă care decurge din Convenție de a adopta un sistem juridic eficient nu impune neapărat un recurs de natură penală în toate cazurile. În contextul neglijențelor medicale, această obligație este îndeplinită, de exemplu, dacă sistemul juridic în cauză oferă victimelor un recurs în fața instanțelor civile, separat sau împreună cu un recurs în fața instanțelor penale, care va conduce la stabilirea vinovăției medicilor vizați și la aplicarea împotriva acestora a tuturor sancțiunilor civile adecvate, cum ar fi plata despăgubirilor și publicarea hotărârii (*Calvelli et Ciglio c. Italiei* [GC], nr. 32967/96, § 51, CEDH 2002-I, *Vo c. Franței* [GC], nr. 53924/00, § 90, CEDH 2004-VIII, și *V.C. c. Slovaciei*, nr. 18968/07, § 125, CEDH 2011 (extrase)).

56. În speță, Curtea notează că nu există niciun indiciu că personalul medical a acționat cu intenția de a-l maltrata pe reclamat. Prin urmare, ea nu poate susține că autoritățile interne trebuiau să pornească urmărirea penală din oficiu (a se vedea, *mutatis mutandis*, *V.C. c. Slovaciei*, citată mai sus, § 126).

57. Curtea constată că reclamantul s-a prevalat de posibilitatea oferită de dreptul intern de a solicita deschiderea unei anchete penale împotriva medicilor. În această privință, ea menționează că, după ce procuratura a dispus efectuarea unei expertize medico-legale, ea a decis să claseze procesul penal pe motiv că nu au fost întrunite elementele constitutive ale infracțiunii imputate medicilor.

58. Curtea relevă că reclamantul a utilizat și calea civilă pe care i-a pus-o la dispoziție sistemul juridic moldovenesc și că a solicitat repararea prejudiciului în cadrul unui acțiuni civile împotriva spitalului penitenciarului. El a avut posibilitatea în cadrul procesului civil să-și prezinte argumentele, probele care din punctul lui de vedere erau pertinente

și concludente, și să participe la ședințele de judecată pe fondul cauzei în procedură contencioasă (paragrafele 32 și 34-38 de mai sus). Instanțele de judecată civile au stabilit vinovăția medicilor și au acordat reclamantului despăgubiri. Prin urmare, Curtea constată că reclamantul a avut șansa ca acțiunile personalului spitalului pe care le consideră ilegale să fie examinate de autoritățile naționale.

59. În rezultat, Curtea conchide că nu a avut loc încălcarea articolului 3 al Convenției sub aspect procedural.

II. CU PRIVIRE LA ÎNCĂLCAREA ARTICOLULUI 8 AL CONVENȚIEI

60. Reclamantul susține că intervenția chirurgicală nejustificată la care a fost supus, precum și ablația ombilicului său, au adus atingere dreptului său la respectul vieții private. El a invocat articolul 8 al Convenției, care prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și (...)

2. Nu este admisă ingerința unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât dacă aceasta este prevăzută de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

61. Guvernul a reiterat aceleași argumente prezentate pe marginea articolului 3 al Convenției.

62. Curtea relevă că această plângere are legătură cu cea examinată mai sus în temeiul articolului 3 al Convenției în partea ce ține de intervenția chirurgicală la care a fost supus reclamantul; prin urmare, prezenta plângere trebuie declarată admisibilă. Totodată, având în vedere concluzia sa potrivit căruia această intervenție chirurgicală a încălcat articolul 3 al Convenției (paragraful 54 de mai sus), Curtea consideră că nu este cazul de a o examina separat (a se vedea, prin altele, *V.C. c. Slovaciei*, citată mai sus, § 144).

III. CU PRIVIRE LA ALTE ÎNCĂLCĂRI

63. Invocând articolul 3 al Convenției, reclamantul susține că a fost eliberat prematur din spital, la patru zile de la operație, ceea ce, potrivit lui, reprezintă o tortură.

64. Curtea notează că reclamantul a fost nevoit să iasă din spital la 25 decembrie 2000 pentru a participa la ședințele de judecată. Ea relevă faptul că, potrivit fișei medicale respective, starea lui de sănătate a fost calificată ca satisfăcătoare la acel moment (paragraful 22 de mai sus). De asemenea, ea notează că Curtea Supremă de Justiție nu a constatat că această externare i-a adus reclamantului suferințe care intră sub incidența articolului 3 al

Convenției (a se vedea paragraful 38 de mai sus). Curtea constată că, potrivit raportului medical din 28 mai 2009, în ziua externării din spital, reclamantul era inapt de a participa la acțiunile de procedură penală (a se vedea paragraful 39 de mai sus). Totodată, ea notează că acel raport a fost întocmit la opt ani și jumătate de la data faptelor și că se bazează exclusiv pe cunoștințe teoretice. În opinia Curții, acest raport nu este în măsură să infirme constatările chirurgului care l-a examinat pe reclamant, potrivit căroră, la momentul externării, starea reclamantului era satisfăcătoare. În aceste condiții, Curtea statuează că acuzația de tortură nu este întemeiată. Prin urmare, acest capăt de cerere este vădit nefondat și el trebuie respins în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

65. Invocând articolul 6 al Convenției, reclamantul s-a plâns de refuzul instanțelor de judecată naționale de a examina argumentul că a fost victima unui experiment medical. El consideră că i s-a adus atingere dreptului său de acces la justiție. Invocând articolul 10 al Convenției, reclamantul susține că i s-a refuzat accesul la dosarul medical personal. În cele din urmă, în baza articolului 17 al Convenției, el s-a plâns că autoritățile de stat au falsificat actele medicale în cauză.

66. Ținând cont de ansamblul elementelor pe care le cunoaște, și cu condiția că este competentă să cunoască acuzațiile înaintate, Curtea nu găsește printre plângerile formulate nicio aparență de încălcare a drepturilor și libertățile garantate de Convenție. Prin urmare, acest capăt de cerere este vădit nefondat și trebuie respins în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

67. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul

68. Reclamantul a pretins 7 000 MDL cu titlu de prejudiciu material. El nu a indicat cu exactitate pentru ce solicită această sumă. De asemenea, el a pretins 105 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

69. Guvernul consideră că reclamantul nu poate pretinde nicio reparație a vreunui prejudiciu.

70. Curtea nu găsește nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material; ea respinge această cerere. Pe de altă parte, ea consideră că reclamantul trebuie să fi suferit un anumit stres și o

traumă psihologică de pe urma comportamentului autorităților competente. Făcând o evaluare echitabilă, ea consideră că este cazul să acorde reclamantului 9 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

71. Reclamantul a solicitat 600 EUR și 6 000 MDL cu titlu de costuri și cheltuieli. El a depus documente justificative care confirmă plata sumei de 2 640 MDL (aproximativ 150 EUR) pentru traducerea observațiilor și a documentelor.

72. Guvernul consideră că pretențiile reclamantului sunt neîntemeiate.

73. Potrivit jurisprudenței Curții, reclamantul are dreptul la rambursarea costurilor și cheltuielilor numai în măsura în care se demonstrează că aceasta au fost suportate în realitate, că au fost necesare și rezonabile ca mărime. În prezenta cauză, având în considerare documentele care se află la dispoziția Curții și criteriile de mai sus, Curtea consideră rezonabil să acorde reclamantului suma de 150 EUR pentru procedura la Curte.

C. Dobânda de întârziere

74. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă în partea ce ține de plângerile întemeiate pe articolele 3 și 8 ale Convenției referitoare la intervenția chirurgicală suferită de reclamant și la refuzul de a porni urmărirea penală împotriva medicilor și inadmisibilă în privința altor plângeri;
2. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea articolului 3 al Convenției sub aspect material;
3. *Hotărăște* că nu a avut loc încălcarea articolului 3 al Convenției sub aspect procedural;
4. *Hotărăște* că nu este necesară examinarea plângerii întemeiate pe articolul 8 al Convenției;
5. *Hotărăște*

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:

i. 9 000 EUR (nouă mii de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral;

ii. 150 EUR (o sută cincizeci de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de costuri și cheltuieli;

b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

6. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu titlu de satisfacția echitabilă.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la 8 iulie 2014, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte